

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inzerate sprejema upravništvo v Katol. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopis se ne vrača, ne frankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Štev. 28.

V Ljubljani, v ponedeljek 4. februarja 1901.

Letnik XXIX.

Jugoslovanska delegacija.

Dunaj, 3. febr.

Motto: »Amicus Plato, sed magis amica veritas!«

Čas in potreba je, da slovenska javnost izve o resničnih dogodkih povedom snovanja kluba, ki naj bi združil v sebi vse slovenske in hrvatske poslance, izključivši kranjske liberalce. Zadevni pogovori bili so sicer bolj zaupnega značaja — toda tajnost, koju so taktično varovali poslanci, ki so sedaj združeni v »Slovanskem centru« — zlorabili so nekateri intriganti za nekvalifikovano hujkanje proti katol.-narodnim poslancem, osobito proti osebi dr. Šusteršiča, ki je vsem javnim in skrivnim liberalcem najbolj na poti.

Zato se čutimo prisiljene, povedati javnosti resnico, in nič nego resnico — resnico, koju zamoremo vsak hip s pričami pred sodiščem do pičice dokazati.

Prvi sestanek poslancev v zadevi kluba vršil se je v ponedeljek, 28. jan., na Dunaju v poslanski zbornici. Na povabilo dr. Šusteršiča zbrali so se ondoli poslanci Berks, Biankini, Ploj, Šusteršič in Vencajz k neobveznemu razgovoru. Povabljeni so bili tudi poslanci Robič, Pfeifer, Povše, Pogačnik, Žičkar, Gregorčič, Žitnik in Spinčič, ki so večinoma svojo odsotnost opravičili.

Razgovor otvoril je doktor Šusteršič s tem, da je obrazložil potrebo močnega kluba in izrekel v imenu katol.-narodne stranke pripravljenost, sodelovati z vsemi slovenskimi in hrvatskimi poslanci, izvzemši kranjske »liberalce«. Obvestil je zbrane gospode o zadevnem enoglasnem sklepu vodstva katol.-narodne stranke s pristavkom, da je ta razpor vzeti kot nespremenljivo dejstvo. Skupni klub je torej mogoče le brez »liberalnih« kranjskih poslancev — rekel je dr. Šusteršič — in v interesu skupne slovensko-hrvatske stvari je leželo, da se ta klub kakor hitro mogoče osnuje, ker sicer zamudimo ugodnost, da zamoremo takoj ob početku zasedanja nastopiti kot odločilen faktor. Klub vseh hrvatskih in slovenskih poslancev ni mogoče — torej naj se vsaj v okviru možnosti čim prej osnuje močan klub, da se zapreči razdvojitvev hrvatskoslovenske delegacije. Dosegljiva konstelacija je: Jeden klub in 3 ali 4 secesionisti. Veljava kluba radi onih secesionistov ne bode prav nič trpela — pač pa bi bila velika škoda hrvatsko-slovenske narodne stvari, če bi se radi onih treh kranjskih liberalcev jugoslovanska delegacija razdvojila tako, da bi nastala dva kluba. Ta nevarnost pa nastane v tistem hipu, v katerem bi se zahtevalo, da morajo vsi kranjski poslanci biti v skupnem klubu — kajti za katol.-narodne poslance je popolnoma nemogoče, sedeti s kranjskimi liberalci v enem klubu. Realna politika v interesu skupne slovensko-hrvatske politike torej zahteva, da se klub čim prej osnuje v odgovornika začetnem obsegu.

Predstojede misli obrazložil je doktor Šusteršič.

Na to so poslanci Berks, Biankini in Ploj izrekli svoje obžalovanje, da ni mogoče sestaviti skupnega kluba vseh slovenskih in hrvatskih poslancev. Poslanec Vencajz pa je pritrdil izjavi dr. Šusteršiča, povdarjajoč nepremostljivi gospodarski razpor med odločno agrarnim stremljenjem katol.-narodnih poslancev in protiagrarnim postopanjem liberalne kranjske stranke.

Vitez Berks je izjavil, da ako se razpor res ne da poravnati, kar zelo obžaluje, je njegovo mesto ob strani zastopnikov kranjskih kmetijskih občin, ker so interesi štajerskega in kranjskega slovenskega kmeta jedni in isti. Tudi v interesu narodne organizacije štajerske ni mogoče drugače postopati: kajti ta organizacija sloni na duhovščini. Vsi štajerski slovenski poslanci so voljeni na program: Vse za vero, dom in cesarja.

Poslanec Ploj je vprašal, ste li izjavi Šusteršiča in Vencajza zadnja beseda. On upa, da se venderle da še nasprotstvo med kranjskima strankama izravnati. Pripravljen je v to svrhu posredovati. Politične difference naj ostanejo doma, tu se gre za skupno narodno stvar.

Dr. Šusteršič je odgovoril, da obžaluje, da ne more dati drugega odgovora, nego svojo izjavo ponoviti. Vsako posredovanje v lastnem in v imenu svoje stranke odklanja. Že gospodarske nasprotstvenosti so toliko, da je vsaka skupnost s kranjskimi liberalci izključena. Bilo bi izdajstvo ljudskih koristi, osobito interesov kmetijskega stanu, ako bi katol.-narodni poslanci stopili v en klub s Tavčarjevo stranko. Če bi katol.-narodni poslanci kaj takega nameravali, morali bi odložiti svoje mandate!

Dr. Ploj vzame to izjavo z obžalovanjem na znanje in vpraša, bi li ne bilo mogoče, vsaj Ferjančiča in Plantana sprejeti v klub.

Dr. Šusteršič je odgovoril, da bi temu ne nasprotoval, ako se ta dva poslanca jasno ločita od specifične »Narodove« stranke in resno postavita na program narodne stranke, ki se je ugotovila na zaupnem shodu v Ljubljani leta 1894.

Taj izjavi pritrdil je tudi poslanec Vencajz.

Konečno se je dogovorilo, da se neobvezni dogovori nadaljujejo v torek, 29. jan. nuvarija.

Drugi sestanek se je vršil torej ravno kar omenjenega dne. Prišli so vsi udeležniki prvega sestanka, razun teh pa še poslanci Gregorčič, Pfeifer, Pogačnik in Žitnik.

Razgovor je bil kratek. Odbral se je odsek, obstoječ iz poslancev Šusteršič, Ploj, Gregorčič in Biankini, z nalogom, naj takoj sestavi pravila kluba, ki bi omogočala pristop tudi drugim — ne samo slovenskim in hrvatskim — slovanskim poslancem. Odsek naj jih nemudoma izdela in predloži prihodnjemu sestanku v odobrenje.

Ta odsek se je sešel isti dan ob 5. uri popoldne in soglasno sprejel pravila »Slovanskega centra« po referatu dr. Šusteršiča, z malimi izpremembami, koje je predlagal dr. Ploj.

(Dalje prih.)

Državni zbor.

Dunaj, 2. svečana.

Javno mnenje je danes jako merodajno. Gorje mu, kdor hoče plavati proti toku javnega mnenja. Kdo pa dela, kaj je javno

mnenje? Javno mnenje delajo v prvi vrsti časniki, glasila raznih strank, in množica, ki brez trezne sodbe požira, kar mu razni persni tlačani polagajo na mizo, prisega navadno na evangelij svojega lista. To edino je pravo in sveto. Tako kale in se razvijajo v okuženem političnem ozračju glive napačnih pojmov, krivih nazorov, nasprotij in strank. Da, časopisje je velemoč, ki se more meriti tudi s topovi. Časopisje je, kakor uči zgodovina, že večkrat skvarilo in uničilo sadove bojnih trum. In časopisje je v prvi vrsti, da govorimo o stvari, ustvarilo tudi sedanje žalostne razmere avstrijskega parlamenta. Vsak tednik, rekli bi, ima svoje čitatelje, svojo stranko, svoje zastopnike v državnem zboru, ki store in opuste le to, kar jim narekava njihovo glasilo. In ti naj se združijo sedaj za skupne namene in smotre? Doma obljubuje vsakdo, ker ljudstvo to želi in zahteva, da bode deloval na merodajnem mestu za »koristi trpečega ljudstva«, a tukaj hoče s krikom in vikom opozarjati galerijo in javnost na svojo interesantno osebo. In kaj drugega so hoteli v prvi seji Klofáč in njegovi tovariši? Vzbu-jati pozornost, poživljati popularnost z volivnih shodov. Vsi češki listi, glasilo Staro in Mladočehov, kakor tudi realistov obsojajo odgovornost. To ulogo bi mogli češki radikalki prepustiti Wolfovi skupini. Koristili bi več svojim volivcem in narodu češkemu. Vendar pa spomladi ne smemo soditi po prvem dnevu. Četudi dogodki prvega dneva vzbujajo črne misli pesimizma, vendar je mogoče, da se vreme zjasni in vročevrtni poslanci uvidijo, da fraze ne veljajo v realni politiki in da z glavo ni mogoče skozi zid.

Prestolni govor.

V ponedeljek presvetli cesar otvori državni zbor s prestolnim govorom. Ravno ta mesec je 40 let, ko je sedanji vladar drugič podaril ustavo svojim narodom. Tedaj ni še bilo dualizma in skupnost države je bila nedotakljiva. A danes? Nad 30 let traja v Avstriji narodnostni boj, ki razjeda državno telo in uničuje parlament, a narodnostno vprašanje ni rešeno. § 19. zadnje ustave je smrtna črka, parlament je v znamenju obstrukcije. Prišli smo tako daleč, da se vlada ne upa več govoriti o popolni ravnopravnosti avstrijskih narodov glede jezikovnega vprašanja. V zbornici sedi 21 mož, ki javno zahtevajo in v svojem programu proglašajo Avstrijo za pruski pašalik... V prestolnem govoru bode vladar gotovo priporočal zmernost in strpljivost, a nemške stranke se drenjajo v omnibus, ki ga vodita Schönerer in Wolf.

Nemški državni jezik.

To je odgovor na resne opomine. Wolf je ukazal, nemška ljudska stranka je »sklenila in ustavoverno veleposestvo si je osvojilo ukaz glede nemškega državnega jezika. Ali »ustavoverni« gospodje res nimajo nujnejšega posla, nego da vržejo novo bakljo v sod smodnika? Ta zahteva je v tem trenutku ne le taktična neprevidnost, ampak naravnost brezozirno izzivanje slovanskih narodov. Gospodje veleposestniki, ki toliko govore o nedotakljivosti ustave in tako bridko tožijo o nedelavnosti parlamenta, sedaj zažigajo zbornico in rušijo ustavo. Wolf in tovariši so si izbrali ta trenotek, da ne ugasne njih popularnost pri zmedenih volivcih. Ali tudi gospodje v veleposestvu potrebujejo popularnosti? Ne, to je naravnost herostraško početje! In kdo naj izvrši to za

htevo? Ne vlada, a še manj parlament. Kar je bilo mogoče pred desetletji, je danes izključeno.

Predsedstvo.

V torek ima poslanska zbornica drugo sejo. V tej bodo poslanci izžrebani v oddelke, katerim se izroče v presojo volitveni akti in ugovori. V tretji seji pride na vrsto volitev predsedstva. Glede tega vprašanja stranke še vedno niso edine. Poljaki so že sklenili, da ne pošljejo nobenega svojega člana v predsedstvo. Grof Attems se več ne imenuje mej kandidati za predsednika, pač pa grof Vetter, ki pripada moravski srednji stranki. Mogoče pa je, da se izvoli prejšnje predsedstvo: dr. pl. Fuchs, Prade in dr. Žaček.

VIII. mejnarodni kongres zoper alkoholizem na Dunaju.

(O veliki noči 1901.)

V seji pripravljalnega odbora za kongres, dne 18. decembra l. l., poročalo se je o pripravi, katere opravičujejo najboljše upanje, da se bode kongres dobro obnesel. Častni predsednik pripravljalnega odbora, naučni minister pl. Hartel, pospešuje podjetje z vsem svojim uplivom. Vlada je obljubila kongresu izdatno denarno podporo, in ga tako finančno zagotovila. Vlada bode tudi v bližnjem času povabila inozemska vladna zastopstva k udeležbi pri kongresu, in s tem podelila istemu večjo važnost in ugled.

Ministerstvo za notranje zadeve je pospešilo prav posebno namen kongresa s tem, da je na prošnjo odbora razposlalo upralsno polo glede uporabe alkohola na vse uradne zdravnike. Tudi trgovinsko, finančno in justično ministerstvo so sodevala prav hvalevredno pri nabiranju podatkov o uporabi alkoholnih pijač v Avstriji in o njih nasledkih. Prav važne podatke bodejo pač tudi podali posamezni deželni komiteti, kateri so se po trudu deželnih zdravstvenih referentov skoraj v vseh kronovinah — razun na Nižje-Avstrijskem — sestavili.

Odlični učenjaki in prvoborniki v boju zoper alkoholizem so napovedali že veliko število predavanj in je tako osigurano temeljito obdelavanje vseh teoretičnih in praktičnih strani vprašanja o alkoholu.

Vsi listi v tu in inozemstvu, ki so namenjeni boju zoper alkohol k občenemu blagru in socialni reformi, hvalevredno sodelujejo pri propagandi za kongres. Število prijav iz inozemstva je že danes toliko, kakor je bilo le kdaj pričakovati. Jako spodbudno je, da so vsi stanovi in vse stranke zastopane pri tem delu.

Najbolje svedoči to dejstvo, da nista le st. gallenski škof Augustin Egger, ugleden vodja katoliškega gibanja zoper alkoholizem v Švici, in vodja katoliškega gibanja za zmernost v Nemčiji, rektor Neumann, temveč tudi vodje socialistične stranke, kakor Otto Lang v Zürichu, Vandervelde iz Bruselna in John Burns iz Londona prijavili svoj pristop.

Če je tudi vladna podpora in sodelovanje inozemstva prav spodbudno, storiti je vendar še najvažnejše delo, zbuditi udeležbo avstrijskega občinstva. Na tem ne sloni le zunanji uspeh kongresa, temveč tudi njegova stalna korist za Avstrijo. Posrečiti se mora zbuditi boj zoper alkoholizem v Avstriji, sicer je kongres zgrešil svoj glavni cilj. Naloga mu ni le znanstvena, ampak tudi praktična. Razmotrivanje znanstvenih dejstev o alkoholu, in poročila o uspešnih odredbah

v drugih deželah naj skličejo na boj zoper sovražnika.

Da se vzbudi zanimanje najširjih krogov, razposlal bode v kratkem pripravljani odbor brošurico, katera naj pouči o namenih kongresa.

Politični pregled.

V Ljubljani, 4. februarija.

Poljak ne pride v predsedstvo.

Zelo zamotano predsedniško vprašanje se še ni približalo svoji rešitvi. Med tem ko večina desniških strank vztraja pri zahtevi po dosedanem predsedstvu in baron Schwegel vabi levičarske stranke v posvet glede tega vprašanja, izjavlja poslanec grof Vetter, da bi rad vsprejel mesto predsednika, ko bi mu je zbornica hotela nakloniti. Resno so o tem doslej govorili samo Poljaki, toda rešili so vprašanje samo na pol. Klub še ni razodel, katerim možem bi bil voljan pripomoči na predsedniška mesta, marveč je le izjavil, da iz svoje srede ne pošlje v zbornično predsedstvo nobenega člana. Starostni predsednik Weigel torej ne ostane na predsedniškem mestu.

Klub poljske ljudske stranke se je v soboto konstituiral. Zjedini so se poslanci Bojko, Krempa, Olszewski, Bomba, Kubik, Szajer, Fjak in Wilk. Načelnika ta klub še nima. Klubove posle bo vodil začasno poslanec Bojko. Na zvezo s kako drugo skupino dosedaj poljski opozicijonci še ne mislijo, cziroma drugi ne mislijo na zvezo z njimi. — Radikalni Rusini Roman-czuk, Kos, Jaworski in Korol ne vstopijo z njimi v zvezo, ampak osnujejo klub sami zase, vendar bota pa obe frakciji v vedni dotiki in se bota podpirali pri predlogih in interpelacijah.

Baron Pražak †. Z baronom dr. Pražakom, bivšim ministrom, je 30. januarja legel v grob eden najodličnejših čeških politikov. Pokojni se je rodil 21. februarja 1820 v Oger. Hradišču na Moravskem. Doktorjem prava je bil promoviran leta 1844 ter vstopil takoj na to v odvetniško pisarno. Že po preteku štirih let ga je poslalo rodno mesto v moravski deželni zbor, kjer se je odlikoval po zgovornosti in marljivosti. Kmalu na to je prišel v državni zbor. Po razpustu državnega zbora v Kremsirju se je vrnil v Brno, ustanovil tam literarno društvo sv. Cirila in Metoda in postal v letu 1850 deželni odvetnik. Leta 1861 je stopil zopet na politično polje kot zagovornik zmernega federalizma, v deželnem zboru je osnoval narodno stranko in bil kmalu voljen v deželni odbor. V državnem zboru je sedel med češkimi poslanci, leta 1864 je s svojimi soimisljeniki ostavil državni zbor, kamor je pa prišel zopet po preteku desetih let in se pridružil Hohenwartovemu klubu. Dne 12. avgusta 1879 je prišel v Taaffov kabinet kot minister za Češko, pozneje je pa prevzel portfelj pravosodnega ministra. Za mnoge zasluge je bil povišan v baronski stan ter bil odlikovan z raznimi redovi. V stalni pokoj je stopil 4. avgusta 1892. Od tega časa javno ni več nastopal, pač pa je še do predzadnjega tedna pisal važne politične spise v praško »Politiko«. Gorel je mož za premembo ustave. — Za slovanstvo si je tekom let pridobil mnogo zaslug, posebno kot pravosodni minister. Imel je zbog tega mnogo nasprotnikov v nemškem taboru, a tudi v češkem so se dobili moške, ki so mu bili gorki. Jeden njegovih dveh sinov je sedaj član češkega kluba.

Mažari o avstrijskem parlamentu.

V petkovi seji ogerske poslanske zbornice se je odločila usoda avstrijskega parlamenta. Poslanec Pichler je v posebni interpelaciji na ministerskega predsednika povedal, da avstrijska poslanska zbornica ni sposobna za delo, in zahteval od vlade, naj pretrga takoj vsako skupnost z našo polovico in poskrbi za samostojnost Ogorske. Ministerski predsednik Szell je odgovoril nekako tako le: O nedelavnosti avstrijskega parlamenta je že prežgodaj govoriti (kdove?). Včeraj so bili tam sicer precej glasni, toda nam zadostuje, če izvolijo le kvotno deputacijo in delegacijo, za vse drugo je že poskrbljeno potom zakona do leta 1897. Sploh pa ne kaže v zbornici kritikovati dogodkov v avstrijskem parlamentu, ker je lahko mogoče, da se svojedobno tudi oni spravijo nad ogersko

zbornico. — Po teh besedah moramo soditi, da se tudi Mažari boje — luči.

Židom na Pruskem ne postilja državna uprava tako z rožicami, kakor se to žal dogaja, recimo pri nas v katoliški Avstriji. Da je temu res tako, je dovolj jasen dokaz odgovor pravosodnega ministra Schönstedta na interpelacijo židovskega poslanca Peltasohna v petkovi seji pruske poslanske zbornice. Omenjeni poslanec se je pritoževal, da se pri pravosodju židje preveč prezirajo, da se dela prevelik razloček med krščanskimi in židovskimi notarji pri imenovanju ter da se uprava sploh ne ozira več na židovske sodnike. No, minister je krepko odgovoril na to interpelacijo. Povedal je najprej interpelantu, da grozno pretirava. V Berolinu je namreč med 851 odvetniki 326 židov, torej blizu tri petine, med 176 notarji pa 65 Abrahamovih potomcev, tedaj dobra tretjina. Židovskega prebivalstva je pa le 5,4%. O kakem preziranju torej tu ni niti govora. Na deželi je seveda razmerje povsem drugo. Pri nastavljenju pravosodnih funkcionarjev je treba najprej upoštevati interese — ljudstva. (In pri nas?) Ravno notarji opravljajo posle, pri katerih je potrebno največje zaupnosti od strani prebivalstva. Velik del krščanskega prebivalstva pa ne goji napram židom nikakega zaupanja. Ko bi minister hotel slediti načelom interpelanta, bi imel Berolin v desetih letih same židovske notarje, in tega bi nikakor ne mogel zagovarjati. Minister se čudi, čemu se poslanec izpodtika ravno nad pravosodno upravo, ko se druga oblastva še mnogo bolj branijo židov. Prav mogoče je, da bo v tem oziru še slabše, toda tu nima končne besede pravosodni minister, marveč krščanski davkoplačevalci, ki židom ne zaupajo. — Tako govori vlada v pruskem državnem zboru. In pri nas? Cel Izrael bi planil po koncu, ko bi se minister drznil ziniti kaj podobnega. Zato pa tudi upravljajo židje — katoliško Avstrijo.

Slovstvo.

»Slovenskega učitelja« letošnja 3. številka prinaša naslednje vsebinske vsebine: Madirsko berilo. — Stara in nova šola. (Poročal na shodu »Slov. zvezek« v Idriji dne 10. jan. J. Novak.) — Listek: Jeden iz mojih. — Dopisi. — Šolske vesti. — Drobne. — »Slov. Uč.« izhaja dvakrat na mesec in stane za celo leto 5 kron. Naroča se pri uredništvu v Ljubljani.

Dopisi.

Iz Podrage, dne 31. jan. Pozabljeni podražki dopisnik g. Ivan Božič se je zopet oglašil v »Slov. Nar.« z dne 21. t. m. v članku: »Nekoliko odgovorov«. No precej je, ne samo nekoliko, a malo novega. G. dopisnik, v mlinu se dvakrat pove, smo že večinoma vse to enkrat brali!

Zato se mi pa na razna izzivanja, zavijanja in napredno olikana psovanja niti ne zdi vredno odgovarjati. Svoje mnenje sem že povedal.

Ene stvari pa vendar ne smem zamolčati, kajti dopisnik obsodil se je tu sam. Povdarjam jo pa le zato, da spoznajo bralci, koliko gre verovati takim dopisom.

Vsak le količkaj podučen katoličan ve, da je v katoliški cerkvi navada, da se ob petkih ob 3. popoldan zvoní v čast Kristusovemu trpljenju. Tudi v Podragi se ob tem času zvoní.

A glej med sv. misijonom se je zvonilo in dopisnik Ivan Božič, ki se je to pot podpisal, piše: »o Pepci« (to je moji sestri) »je znano, da se je doma z »gospodi« v tako gromkem smehu zabavala, da niso niti »gospodje«, niti ona niti z daleč na to mislili, da bi bili kljub glasnemu zvonjenju molili v čast Kristusovemu trpljenju, kar je vendar vsak Podražki liberalci storil«. Gospodje in sestra v gromkem smehu, ko zvoní v čast Kristusovemu trpljenju, to bo nekaj pikantnega, misli si je gotovo ljubez-nivi g. Ivan, ko je to zapisal. A glej nesreče, ta napad mu je spodletel. Ali morda on pri vsi svoji učenosti ne ve, kedaj zvoní v čast Kristusovemu trpljenju, — potem ga pomilujem, da kot »vzoren« katoličan tega ne ve, in pomilujem ga tembolj, da se še celo drzne pisati o stvareh, v katerih je tako neveden. Ako pa ve, hotela je nesreča, da

se je sam obsodil. V petek popoldan so imela dekleta spoved, in tudi sestra je bila ob 3. v cerkvi in ne doma, za kar imam priča na razpolago, gospodje so pa spovedovali.

Iz tega more vsak pameten človek presoditi, koliko gre vere drugim stvarjem, o katerih nas g. dopisnik Ivan s tako gotovostjo zatrjuje. G. dopisnik, kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade, zapomnite si to!

Še nekaj naj povem. V torek 5. febr. bodo pri nas občinske volitve. Priziv radi volilnega imenika, kateremu, kakor je že dosedaj še neznani dopisnik o odnega članka »Kandidat Božič« poročal, županstvo ni ugodilo, nam je sl. c. kr. okrajno glavarstvo ugodno rešilo in 2 neopravičena volivca iz 2. razreda črtalo. Torej je vendar še kaka oblast nad g. Ivanom. Živela pravica! Morda s časom še kaj sporočim, saj je še dovolj časa do deželnozborskih volitev.

Gustav Koller,
župnik.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 4. februarija.

Naši poslanci. Volivci pazno sledé gibanju naših poslancev. Javni in skriti liberalci sicer silijo, da se naj naši poslanci podvržejo zahtevi liberalcev in jim pomagajo do veljave, a volivci so odločno proti temu. Omahovanje Robiča in Ploja opazujejo začudeno in glasno izrekajo svojo željo, da se združijo vsi slovenski in hrvaški poslanci — razven liberalnih, ki so protiljudski in po divji gonji liberalne stranke pristudeni — v slovenskem centru. Včeraj nam je došla iz Ptuj slededča brzojavka: »Ptuj 3. jan. Današnji zborovalci političnega narodnogospodarskega društva pri Sv. Lovrencu v Slovenskih goricah izrekajo iskreno željo, da bi slovenski kmet-ski poslanci spodnještajerski v državnem zboru stopili le v tako zvezo, katera bode pripravljena varovati verske, narodne in z vsem povdar-kom tudi gospodarske želje spodnještajerskih kmetijskih volilcev. V doseg izboljšanja gospodarskih teženj naj v trdni zvezi z drugimi slovenskimi kmetijskimi zastopniki zastavijo vse svoje najboljše moči.« Mi želimo, da se te opetovano izražene težnje volivcev upoštevajo, ker na ta način bi naša delegacija pridobila veljavo in bi tudi poslanci mogli delati v zavesti, da delajo zares v smislu svojih volivcev.

Promocije Na graškem vseučilišču sta postala doktorja vsega zdravilstva gosp. Fr. Raznožnik iz Črnega Vrha nad Idrijo in g. Jožef Straček iz Koprivnice pri Sevnici. Dalje je bil v Gradcu še promoviran g. A. Mulej, doma iz Potoka na Gorenjskem, doktorjem prava. Čestitamo!

Slavnost »Triglavo« petindvaj-setletnice v Mariboru se je vršila jako lepo in brez politične barve. Le ko so se prečitale brzojavke ljubljanskega in celjskega Hribarja in liberalne trojice v drž. zboru, se je ostentativno ploskalo. Na kolodvoru so prišlece pričakovale mariborske slovenske dame in gospodje. Na to je bil obhod po mestu. Ob 1. uri popoldne je bil banket, ki se ga je udeležilo stoinpetdeset oseb. Predsedoval je sedanjí predsednik »Triglava«, stud. iur. Žižek. Med navzočimi smo videli državna poslance Robiča in dr. Ploja. (Dobro bi bilo, da bi se udeležila tudi katoliških zborovani), nadalje gg. dr. Jurtelo, dr. Dečka in mnogo drugih starih hiš od »Triglava«. Predsednik Žižek je srčno pozdravil nje in vse navzoče. Vseučiliščnik gospod Žiher je imel slavnostni govor, v katerem je podal pregled »Triglavo« zgodovine. Pozdravljala so se in od zdravljala tudi navzoča društva. Predsednik mariborske čitalnice dr. Firbas je pozdravil v imenu čitalnice, govorili so tudi dr. Rudolf, Pukl, dr. Glaser in drugi. Brzojavk je došlo nad 40. Zvečer je bil slavnostni koncert. Tu so bili zastopniki iz vseh večjih krajev na Štajerskem. Pri koncertu so izročile mariborske Slovenke lep trak društvu po gospici Firbasovi. Zelo so ugajali solospjevi dr. Stuhca. Svirala je celjska narodna godba.

Imenovan je pravni praktikant pri tukajšnji deželni sodnji Hugon Luschin avskultantom. — Župnikom v Čajncih na Korškem je imenovan č. g. Val. Limpel. — Davčni praktikant Rud. Binter je imenovan davčnim pristavom v XI. činovnem razredu in ostane nadalje pri pristojbinskem uradu.

Ljubljanski občinski svet ima jutri v torek dne 5. t. m. ob petih popoldne v mestni dvorani redno sejo z naslednjim dnevnim redom: Naznanila predsedstva. Čitanje in odobrenje zapisnika zadnje seje. Personalnega in pravnega oddelka poročila: o županovem dopisu, da se razpiše izpraznjena služba magistratnega koncipista, eventualno tudi služba konceptnega praktkanta; v zadevi kazenske ovadbe proti listu »Slovenec« zaradi žaljivih (?) napadov na obč. svet. Stavnega oddelka: o prizivu Andreja Šarabona, hišnega posestnika na Zaloške cesti, v zadevi naprave oken v njegovem novem poslopju na dvorišču; o napravi okrasov v odločenih odprtinah cesar Franc Jožefovega mostu; o okrašenju čel cesar Franc Jožefovega mostu. Policijskega oddelka poročila o mestnega magistrata dopisu glede sodelovanja ljubljanskih zdravnikov pri mestnej rešilni postaji.

Izpred sodišča. Pretekli teden bila je v Velikih Laščah zopet zanimiva sodnijska obravnava. Tožitelja sta bila dr. Tavčar in podražki Ivan Božič. Bila sta mnenja, da sta kruto razžaljena, in sicer je dr. Tavčar tožil Jožefa Hočevarja, posestnika iz Male Slivnice pri Velikih Laščah, da mu je le-ta v gostilni g. Hočevarja v Laščah očital, »da je ta velik lump«, Božič pa je tožil Antona Žužka, posestnika v Retjah, češ, da ga je ta proglasil za »lumpa od svoje mladosti«. Tavčar in Božič sta imela veliko zaupanje v tistega Martina Drobnica iz Rašice, o katerem smo zadnjič poročali, da je bil obsojen, ker je mislil, da sme nekaznovan trositi obrekovanja zoper dr. Šusteršiča. Ta Tavčarjev junak je tudi ta pot izgubil pogum in upe, katere sta Tavčar in Božič stavila vanj, ni prav nič izpolnil. Odkrito je pripoznal, da tedaj, ko so omenjene besede pale, ni bil popolnoma trezen, »saj smo ga pili celi dan do mraka«. Sodnik njegovemu pričevanju ni mogel verjeti in Hočevar ter Žužek, katera je zagovarjal g. dr. Brejc, sta bila oproščena, Tavčar in Božič pa obsojena v stroške. Le tako naprej!

Pravda Gregorčič - Gaberšček. V kazenski zadevi državnega pravdnistva proti Andreju Gaberščeku lastniku »Soče« zaradi pretilnega pisma, katero je pisal dr. Gregorčiču, je najvišje sodišče razveljavilo razsodbo goriskega okrožnega kot kazenskega sodišča, valed katere je bil Gaberšček oproščen, odredilo novo razpravo, a delegiralo za isto tržaško deželno sodišče.

Dvorni svetnik Šuklje se je že z Dunaja preselil na nekdanj Rozinov grad v Kandiji pri Novem Mestu, katerega je pred par leti kupil ter popolnoma prenovil.

Obolel je v Vogljah č. gospod župnik Miha Kotnik.

Umrli je v gradu Boštanj 1. februarija grofinja Matilda Blagaj-Ursini rojena Lazarini v starosti 70 let. Zadel jo je lansko spomlad lahen mrtvoud, od tega časa je polagoma hiral. Privedena je bila večkrat s sv. zakramenti. Pred 3 leti ji je umrl soprog grof Ludovik Blagaj-Ursini, zadnji potomec tega imena. Po njegovi smrti je prevzela sama obširno gospodarstvo. Rajnica je bila zelo dobrega in usmiljenega srca, pogrešali jo bodo zelo stari posli, ki so služili pri njej, kakor tudi drugi reveži, posebno bolniki v okoličih.

Sv. Petra most v Ljubljani. Iz šentpeterskega predmestja se nam piše: Lanski apel je ostal brezuspešen. Danes prosimo še enkrat, naj slavni magistrat pre-pove voziti na ta most sneg skoraj iz cele Ljubljane in ga metati v vodo. Vzroki so ti: 1. je most ta najožji v celem mestu, 2. nima ob straneh nobenega pešpota za pešce, 3. navzlic temu je silno frekventiran, ker je na obeh straneh vode močna vojaška garnizija, ker so na obeh straneh vode velike ljudske šole, ker mesarji vozijo na klavnico in ž nje, ker je na Poljanski cesti živinski semenj. 4. Promet se je še veliko pomnožil,

odkar je zaprt mesarski most. Slavni magistrat naj ukaže na obrežjih sneg metati v vodo, da ne bo kak otrok kedaj se ponesrečil, katerih na mostu, kedar gredo iz šole ali v šolo, kar mrgoli mej vozovi.

Grozna nesreča se je pripetila 31. m. m. ob štirih popoldne na južnem kolodvoru v Beljaku. Med premikanjem hlapona hitel je tesar pri tukajšnji železnici J. Zimmermann čez prego po svojih opravkih. Nezgodà je hotela, da se mu izpodrsne ravno pred železničnim strojem: treščil z vso silo na tla in pri tej priči ga zagrabi stroj, mu odtrga jedno nogo, truplo pa se zamota med kolesje brezčutnega hlapona, ki ga je kakih dvajset metrov vlekel seboj ravno pred kolodvor. Kostí so hreščale in pokale, da je bilo strašno, nesrečni mož pa je tulil in vpil, da je šlo človeku skozi kost in mozeg. Ko se stroj ustavi, pokaže še strašni položaj nesrečnega. Bil je z ostalo nogo tako nesrečno zapleten v stroj, da ga ni bilo mogoče potegniti izpod njega. Čez jedno uro je vpil in stokal v grozovitih mukah. Okoli stoječe občinstvo ubožcu ni moglo pomagati na noben način. Prihitali so naposled trije zdravniki. Vsi poskusi, rešiti siromaka iz neusmiljenega železja, bili so zastonj. Ni bilo druge pomoči, nego odrezati nesrečnega še drugo nogo. Med amputacijo občinstvo ni smelo biti navzoče. — Ubogega delavca je grozno razmesarilo. Jedno nogo in roko mu je odtrgal stroj; drugo nogo, ki je bila že tako na več krajih zlomljena, so odrezali zdravniki, ostalo telo pa je bilo tako razpraskano, raztrgano in zlomljeno, da je bilo groza. Nezvestnega so odpeljali v bolnišnico, kjer je prejel sveto poslednje olje. Bog se ga je usmilil še tisti večer. Izdihnil je med strašnimi mukami svojo dušo. Zapustil je ženo in baje osem otrok.

Ljubljanske novice. Predpust v Ljubljani ni posebno živahen. Slov. trg. pevsko društvo je imelo v »Narodnem Domu« svoj ples. Četvorko je plesalo samo 36 parov. Tudi na maskaradi »Ljubljanec« ni bilo kaj obilo udeležbe. Napredno občinstvo se je menda ustrašilo »Narodove« karakterizacije: »A ko odpadejo krinke, zrlí homo v obraz ponižnih, skromnih filistrov s sušo v žepu in s sušo v možganih«. — Umrl je Jurij Jankovič, posestnik v Kolodvorskih ulicah. — Zaročila se je v Gradcu hči bankirja Mayerja Ema Mayer z dr. Hermanom M. Eislom. — Mater okradla je desetletna M. Šeme, stanujoča na stolbi št. 4. Ukradla je materi 10 glđ., ter si nakupila igrač, prijateljicam pa sladkarij. Ko se je zvečer ob 10. uri vrnila domov, ni imela nobenega vinarja več.

Telefonska in brzajavna poročila.

Prestolni govor.

Dunaj, 4. febr. Prestolni govor po krasnem pozdravu napoveduje, da se bodo vladne naredbe, ki so postale potrebne, predložile ustavi za primerno odobrenje. Potem ko nastopi pomirjenje, bo treba ostreje izraziti dosedanje določbe ustave o pravicah vlade v slučajih izredne potrebe, da se pravice ljudskih zastopnikov popolnoma uvažujejo in se odgovornost vlade trdno omeji. Prest. govor naglašá potrebo politične neodvisne državne uprave v interesu prebivalstva. Ko se duhovi umire, bo treba izpremeniti poslovni red drž. zbora. Sklepati bo treba o proračunu, v katerem je bilo treba za prve mesece izrednih določb. Z veseljem se naglašá ravnotežje v državnem denarstvu, a treba bo jako previdno uporabljati tekoča sredstva, ker so potrebni izredni izdatki za neodložljive reforme in investicije. Posebno se naglašájo kreditne predloge, odstranitev in olajšava nekaterih bremen in skrb za okrepjenje ubožnejših kronovin. Treba je skrbeti za ureditev valute, za sposobnost konkurence na razširjenem svetovnem trgu. V ospredju stoje gospodarska vprašanja Trgovinske pogodbe večinoma potekajo, in z njimi zvezane revizije carinskega tarifa so posebno važna naloga vlade. Treba bo zopet novih postav za pospešitev obrti, o dovoljenju društev z omejenim jamstvom, za povzdigo trg. mornarice,

za pristanišča, zlasti za Trst, za duhovsko parobrodstvo, zoper umazano konkurenco in glede krošnjarstva, za ureditev delavske dobe in delavskega varstva, o prisilnem zavarovanju zasebnih uslužbencev in trgov. pomočnikov. Glede poljedelstva se zahteva precejšnje povišanje fonda za melioracije in ureditev rek, reforma terminske kupčije na borzi in kupčije z dež. pridelki in predloga o organizaciji kmetijskih zadrug. Program za več let se peča z državnimi železnicami, zlasti z drugo zvezo s Trstom. Zato treba najti denarnih sredstev. Zvišane investicijske potrebe velikih zasebnih železnic je treba urediti s tem ozirom, da preidejo s časom v last države. Priporoča se spoznavno z ogerskim državnim zborom predloženi načrt za razširjenje hosenško-hercegovinskih železnic. Zakonito treba urediti izseljevanje, preskrbeti za širne sloje stanovanj, ki so npravno in zdravstveno primerna, omejiti pijančevanje. Posebne skrbi treba za vseučilišča in za trgovsko izobrazbo. Vlada ne bo ničesar zamudila, da povzdigne šolstvo in zagotovi npravno-versko vzgojo mladine. Potem, ko omenja prestolni govor sirotinske blagajne, obrtna sodišča, ureditev pravnih prepisov na železnicah in parobrodih, občinske delavske posredovalnice, razširjenje odgovornosti pri električnih železnicah, reforme tiskovnega zakona in pogodbo z nemško državo glede pravice do izvirnika, omenja, da bo treba zaradi ngleđa monarhije po vzgledu drugih držav troškov za vojaštvo, ter izraža upanje, da jih državni zbor ne bo odrekel. — Naše razmere do drugih držav so stalno prijateljske. To bistveno pospešuje splošni mir.

Z žalostjo se spominja smrti italijanskega kralja, ki je padel kot žrtva brezvestnega zločina, in angleške kraljice, ki je bila vzor vladarice in združena z vladarjem s čutili pravega prijateljstva. Neizpremenjeno je tesno razmerje do držav v trozvezi in z veseljem se spominja vladar dokazov gorke simpatije, ki mu jih je izražalo prebivalstvo glavnega mesta nemškega cesarstva. Vznemirljivi dogodki na Kitajskem so prisilili vlasti, da so nastopile v obrambo svojih zastopnikov in kulturnih interesov zoper fanatične trume. Naše stališče kot velelast in naši, če tudi ne razširjeni interesi so nas nagnili do te akcije, pri kateri se je odlikovala naša mornarica. Vlasti se se trudijo, da se zopet uvedó urejene razmere in ohrani celokupnost Kitajske, in ni se bati, da bi to motilo evropski mir. Na to se prestolni govor obrača do poslancev s sledečim nagovorom:

Gospoda! Ustava, katero sem iz proste volje dal svojim narodom, naj bi bila naši dobi primerno poročstvo za razvoj naših narodov. Bogati so sadi, ki jih je donesla. Državno denarstvo se je uzorno uredilo in državni kredit je zrastel do visokega ugleda. Državlanske pravice stoje na trdni podlagi, in splošna izobrazba je vsled organizacije šolstva in izredne množitve šolskih zavodov dosegla toliko višino, da jako služi tudi vrlosti in inteligenci mojega vojaštva. Deželni zbori so mogli v svojem področju mnogo koristnega izvršiti, in doli do občin je segel blagodejni vpliv ustavnih naprav. Torej lahko rečem, da so državni temeljni zakoni dragocena posest mojih zvestih narodov. Na zunaj so brez škode za avtonom. nekaterih kronovin uzor drž. enotnosti in moči. Tem bolj me boli, da so zadnja zasedanja državnega zbora bila skoro brez uspeha, dasi priznavam, da so se one zadeve, ki se tičejo državne velesile, od vseh strank ugodno rešile. A ne manj važna vprašanja, ki se tičejo procvitanja v drž. zboru zastopanih dežel in kraljevin, se niso rešila, dasi bi bila morala potreba

in vzgled drugih držav mogočno nagibati, da se napno vse sile, da se bogate pridobitve naše dobe uporabijo tudi v službi našega blagostanja in našega napredka. Moja najodločnejša želja je, da se vi, gospoda moja, zvesti tradicijam državnega zbora, posvetite nujnim delom in s tem opravičite svoje ustavno stališče in zadovoljite prebivalstvo. Pri tem morete s popolno gotovostjo računati na mojo vlado, katera bo z vso po položaju potrebno resnobo dokazovala vsem strankam potrebo parlamentarnega dela. Če bi postavodajstvo bilo še dalje zavirano, bilo bi to tem žalostnejše, ker bo treba, deloma zaradi zakonov, ki so že s pritrditvijo državnega zbora postali pravomočni, deloma zaradi neodložljivih socijalnih preosnov (delavsko zavarovanje, zavarovanje za starost in onemoglost) in vedno potrebnih velikih vodnih prometnih potov in drugih važnih vprašanj treba misliti na nove jako velike žrtve, ne da bi pri tem državno gospodarstvo prišlo v nered in pridno delo ostalo brezuspešno. Davkoplačevalci smejo zahtevati, da se jim ohrani možnost, da morejo pri tem, ko izpolnjujejo svoje dolžnosti do države, skrbeti tudi za svojo in za prihodnost svojih družin. Vse namere, ki so namenjene za dušno in materialno povzdigo, ostanejo brezplodne zaradi narodnostnega prepira.

Izkušnja je pokazala, da so vsi poskusi dosedaj bili zastonj in da se torej priporoča zakonita ureditev, ki edino daje poročstvo. Moja vlada vidi v rešitvi jezikovnega vprašanja dejanje pravičnosti in državne previdnosti. V zaupanju v dobro voljo vseh strank bo vse poskusila, da čim preje osvobodi državo od njene najhujšega zla. Ravno tako je pa moja vlada tudi dolžna, da neizpremenjeno ohrani enotnost jezika v gotovih sferah uprave kot starodavno izkušeno napravo. Nikdar se ne dajo doseči uspehi s tem, da se zavira ljudsko zastopstvo. Tudi skupni interesi cesarstva se s tem oškodujejo.

Če bo kmalu treba urediti gospodarske odnose med obema državnima polovicama, bo krepko sodelovanje drž. zbora neobhodno potrebno, da se oba dela zadovoljita z nagodbo. Vedno gledam na skupno korist svojih narodov in njih sreča je moje zadovoljstvo. Zato želim, da uživате svoje ustavne pravice, spoznate kot boljši del mirni, organični razvoj teh pravic narodnega življenja. V svobodnem, bratskem delovanju naredite mir, ki odvarja potrebam našega časa, in varujte, kot vaši očetje, to državo, ki daje vsem svojim narodom enako varstvo, in dajte prihodnjim rodovom lep vzgled, kako se želje posameznikov združujejo s skupnim blagom. Delajte, gospodje, in videli boste, da bo delalo vse ljudstvo, in blagoslov Najvišjega bo na vašem delu!

Prestolni govor je bil večkrat prekinjen z glasnim odobravanjem, katero se je ob sklepu dolgo ponavljalo.

Dunaj, 4. febr. Pri prestolnem govoru danes je bilo navzočih obilo poslancev in drugega občinstva, ki so bili radovedni zlasti na odstavek o jezikovnem vprašanju. A oni, ki so pričakovali iznenadenj, so se motili. Čehov, socijalistov in nemških radikalcev ni bilo zraven, in zato se je vršilo mirno brez motenj. Oni oddelek prestolnega govora, ki govori o varstvu ljudstva, je bil živahno aklamiran. Cesar je govoril s krepkim in zvenečim glasom. Odstavek o jezikovnem vprašanju se tako razlaga, da bo nemški jezik obdržal one predpravitve, kakor jih ima sedaj. Začudenje pa vzbuja, da se pri tem ni omenila enakopravnost.

Dunaj, 4. febr. V prestolnem govoru se je posebno radovedno pričakoval odstavek o jezikovnem vprašanju. Prestolni govor pravi, da

je zakonita ureditev jezikovnega vprašanja enako dejanje pravičnosti, kakor državne previdnosti (Staatsraison). Izreka se zaupanje, da bo državni zbor vse moči zastavil v to, da naredi red. Potreba je, da se enotnost jezika v gotovih sferah ohrani nedotaknjena. Ne more se pa doseči noben uspeh s tem, da se zavira ljudsko zastopstvo.

Dunaj, 4. febr. „Neue Fr. Presse“ piše o temni izjavi prestolnega govora o jezikovnem vprašanju, da bode vse „naprave za enotnost uprave, ki so državni potrebne in so se dobro obnesle“, tudi zanaprej neizpremenjene. Seveda, v katerih „sferah“ je potrebna enotnost jezika, to je vprašanje, o katerem se bodo narodi še prepirali.

Dunaj, 4. febr. Rusinski poslanci Barwinski, Gladiszewski, Dloužanski in Mandyczewski pristopili so v „Slovanski centrum“, ki broji sedaj 15 članov. Nadaljna pogajanja so v tiru. Hrvatski poslanci so zborovali v petek ob 11. uri dopoldne in sklenili zasnovati svoj klub, ob enem pa se pogajati s Slovenci. Ob 5. uri popoldne so se sešli z liberalnimi slovenskimi poslanci, nadalje z Robičem in Plojem. Dogovarjali so se o ustanovitvi hrvatsko-slovensk. kluba, ki naj bi bil pristopen tudi kranjskim liberalcem. Konečno se je določil odsek, obstoječ iz poslancev Ivčević, Spinčič (!), Perić (!), Ferjančič in — Ploj (!!!), ki naj sestavi pravila hrvatsko-slovenskega kluba. Ta odsek je zboroval včeraj. S kakim vspehom, ni znano, „Slovanski centrum“ sloni na kršč. demokratični in agrarični podlagi. Pravila se objavijo svojedobno, ko bode klub definitivno konstituiran.

Dunaj, 4. febr. Ministerski predsednik Koerber je bil včeraj pri cesarju v daljši advijenci.

Dunaj, 4. febr. V jutrajšnji seji bo poslanec Javorski predlagal, da se odgovori na prestolni govor z adreso.

Gradeo, 4. febr. Včerajšnji shod uradnikov južne železnice je bil mnogoštevilno obiskan. Sprejela se je resolucija za zboljšanje plač in so se v ta namen storili primerni koraki.

Windsor, 4. febr. Včeraj so prepeljali truplo kraljice Viktorije iz Osborne v tukajšnjo kapelo sv. Jurija, kjer je ostalo do današnjega dne. Danes so je pokopali v Frogmore. Mej vožnjo od pristana do cerkve so se ustavili konji. Mornarji so jih morali izpreči in so sami potegnili lafeto do cerkvenih vrat.

Berolin, 4. febr. Govori se tu, da misli nemški cesar Viljem intervenirati v korist Burov.

Amsterdam, 4. februvarija. Nizozemska „mirovna zveza“ je poslala adreso na angleškega kralja, naj začne svojo vlado z velikodušnim dejanjem in naj ustavi vojsko v Južni Afriki. Na to še ni prišel odgovor.

Newyork, 3. februar. Velikansk ogenj je tu uničil dva oddelka hiš in dve tovarni. Škode je jeden in pol milijona dolarjev.

London, 4. febr. Iz Pretorije poročajo, da se je bivši predsednik Pretorius vrnil od obiska pri generalu Botha v Pretoriji. Njegovi mirovni načrti so se mu popolno izjalovili.

Laurenco-Marquez, 4. februar. Reuterjev urad poroča: Kakih 2000 Burov pod vodstvom polkovnika Blake je došlo na portugalska tla, da osvobodi ondotne Bure. Portugalci bodo postopali z njimi v smislu pogodbe z Anglijo.

London, 4. febr. Iz Bombaya poročajo: Pri Koweytu ob perzijskem zalivu se je vršil te dni krvav boj. Bin Rašid se je dal proklamirati za arabskega kralja ter je z 20.000 možmi udrl proti Koweytu. Nasproti so mu prišli šejeji z 10.000 možmi, ki so po celonočnem boju premagali napadavalce in ugrabili mnogo vojnih potrebščin.

Odprti odgovor

na odprto pismo bl. gospoda Adolfa Muley-a, župana v Dol. Logatcu.

Malo pozno pridem z odgovorom na odprto pismo, ker sem je dobil v roke še le 29. jan. popoldne. Zato prosim blagohotnega pardona od g. pol. nasprotnika. Ko bi bili vsaj p. n. g. g., ki pošiljajo odprta pisma »Sl. Narod«, tako kulantni, da bi napadenemu isto tudi dostavili!

Nisem prijatelj časnikarske polemike, ker vem, da se ženo le poveča mejebojno nasprotstvo, a pismo bl. g. Adolfa Muley-a zasluži očitni odgovor, da sl. občinstvo uvidi, kje je iskati nestrpnosti političnega nasprotnika.

Konstatujem, da sem dal istinito g. A. Muley-a zaprto klop odpreti, zato ker sem po novem od pred. knezoškofijstva izdanem redu primoran bil to storiti. Zakaj, da sem to storil po volitvah in ne vže takoj po izdani postavi — je res napačno. Ali nikdo bi ne videl v tem čina pol. nestrpnosti, ko bi g. župan povedal tudi o tem, kaj je on storil ob času volitev in potem. Zavaljo nedolžnega, čisto legalnega volivnega shoda je spravi na zatožni klop podpisanega in še dva druga gospoda katoliško - narodne stranke.

Ključ od orgelj je imel toliko časa v svojem varstvu, da se ni mogla tri nedelje vršiti služba Božja s spremljevanjem orgelj. Podpisani ga je prosil posredno po g. ključarju, pisal mu je sam uljudno pismo, naj da ključ, ker bo provizorično opravljal orgljanje farni organist; prevz. g. knezoškof sam mu je pisal prijazno pismo — vse ni nič izdalo. Ker si ne morem misliti, da bi Vi kot poznati, inteligentni mož ne vedeli tega, kar ve vsaka priprosta žena, da čez orglje ni župan gospodar, da, ker mislim, da Vam, ki citirate tako radi SS, ni nepoznana temeljna postava iz leta 1867, osobito nje 15. član, ne morem misliti nego to, da ste hoteli s svojo šikano pokazati ljudstvu svojo mogočnost, do podpisanega pa svojo nestrpnost, kot njegov politični nasprotnik.

Podpisani stoji glede cerkve na demokratskem stališču sv. Pavla, ki pravi, »tu ni ne Jud, ne Grk, ne prost, ne suženj, vsi smo enaki, otroci Božji in bratje v Kristusu«. Zakaj bi torej Vi klop zaklepali, v cerkvi nekatere predprave vživali? Saj ste baje volili socialnega demokrata, pa nočete biti niti v cerkvi enak drugim. Ali ni prav, da se klopi ob Vaši nenavzočnosti kakor drug faran poslužijo? Ako ste pred 16. leti našli neke živalice, upajte, da se to zdaj ne bo zgo dilo več, saj kultura je od tistega časa napredovala menda.

Sicer pa imejte glede teh živalic vsaj toliko poguma kakor bl. gospa v Vašem sosedstvu in gđ. Vam nasproti.

Kar se tiče doneskov klopij, ne delajte si nikalnih skrbij, in ne podtikajte mi kake malverzacije. Ti doneski se v dnevniku podružne cerkve sv. Nikolaja natančno zabele žujejo in k drugemu cerkvenemu denarju devajo. S cerkvenim denarjem se je pa od nekdanj vožnja ob nedeljah v Dol. Logatec plačevala in tako bo ostalo tudi naprej, do kler bosta duhovnika hodila opravljati nedeljsko službo božjo k sv. Nikolaju, kakor sem Vam že enkrat odgovoril v zmislu § 31 instrukcije. Čudno se mi zdi, kako morete § 30 citirati, § 31 pa prezreti, ki se glasi tudi doslovno: »Die systemisirten und wiederkehrenden Kirchenauslagen ohne Unterschied des Betrages hat die Kirchenverwaltung aus dem kurrenden Einkommen zu bestreiten und im Ausgabe-Journale zu verzeichnen«.

To se zgodi redno vsako leto, kaj še hočete? Vozita se vsakokratna logaška duhovnika v Dol. Logatec službo božjo opravljat že toliko let — kakor ste Vi stari in vožnja se je vedno tako plačevala kot zdaj, in Vi pridete z grožnjo, da Vas ne bo v cerkev, dokler vrate na klop ne nasadim in ne bom z doneski cerkvenih sedežev pravilno postopal. Ne tako! V obeh slučajih je podpisan postopal povsem korektno in postavno — zatorej na svideenje ne v »Slov.

Narodu«, marveč v cerkvi »sv. Nikolaja«!

Z odličnim spoštovanjem bilježim

Josip Lavrič,

župnik.

V Logatcu, 30. jan. 1901.

Umrlj so:

30. januarja. Marija Jelenič, posestnikova hči 16 dni. Stara pot 1. Ecclampsie.

31. januarja. Jakob Petrin, mizar, 68 let, Hrenove ulice 8. letika.

2. februarja. Marija Perdan, mestna uboga, 83 l. Zidovske ulice 4 ostarelost. — Karolina Lipovšek, skladiščnega mojstra hči, 4 mesece, Cesta na južno železnico 3, čre sni katar.

V bolnišnici:

31. januarja. Ivan Kladoik, duinar, 64 let naduha.

Meteorološki poročilo.

Višina nad morjem 308-2 m. srednji zračni tlak 736-0 mm

	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrar	Nebo	Padavina v mm.
1. 9. zveč.	734-9	-3-2	sl. jug	oblačno		
2. 7. jut.	727-1	-1-5	sl. szah	dež	9-8	
2. 2. popol.	724-8	3-2	sl. jvzh.	oblač.		
2. 9. zveč.	727-1	2-0	sr. szah.	dež		
3. 7. jut.	730-2	0-0	sl. svzh.	megla	16-8	
3. 2. popol.	730-9	3-0	sl. jvzh.	oblačno		
3. 9. zveč.	731-2	1-0	sl. jvzh.	del. jasno		
4. 7. jut.	730-8	-1-1	brezvetr.	megla	0-6	
4. 2. popol.	729-5	3-8	sl. svzh.	del. jasno		

Srednja temperatura petka -5-1°, normale: -1-6°.

Srednja temperatura sobote 1-2°, norm.: -1-5°.

Srednja temperatura nedelje 1-3°, normale: -1-4°.

102 1-1

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem javljava pretužno vest, da je najin edini sinček

Josip

po zelo mučni bolezni danes ob 1 uri po noči, 13 mesecev star, preminol.

Novomesto, 4. svečana 1901.

Josip in Judita Medved.

Zahvala.

104 1-1

Vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sožalujočim, ki so našega rajnega iskreno ljubljenega soproga, očeta, tasta, brata, svaka in deda, gospoda

Edvarda Globočnika

okrožnega zdravnika itd.

o boleznih tolažili in kljub slabemu vremenu mu prihiteli, da ga spremijo k večnemu počitku, izrekamo svojo najsrčnejšo zahvalo. Istotako se zahvaljujemo darovalcem in darovalkam krasnih vencev, oziroma raznih svot dobrodelnim namenom, kakor tudi gg. duhovnikom in gg. učiteljem-pevcem za pregonljivo krasno nagrobnico. Hvala tudi občinskemu odboru, gasilnemu društvu, zdravstvenemu odseku in šolskemu vodstvu za pristočno voljno spremstvo.

Žalujoča rodbina.

Zahvala.

100 1-1

Za mnoge dokaze srčnega sočutja ob smrti iskrenoljubljenega strica, oziroma svaka, gospoda

Jakoba Petrina

kakor tudi za mnogobrojno udeležbo pri pogrebu dragega rajnega in za poklonjene vence izrekamo vsem prijateljem in znancem svojo najtoplejšo zahvalo.

V Ljubljani, dné 4. febr. 1901.

Žalujoči ostali.

Objava.

Podpisani svarim vsakogar, naj ničesar ne kreditira ali posodi moji ženi Neži Danič, ker nisem plačnik za njo. Tudi naj se ničesar ne kupi od nje brez moje vednosti.

V Ljubljani, dné 4. februarja 1901.

101 1-1

Ivan Danič.

Akcijska družba tovarne za portland-cement na Dovjem, Gorenjsko. kupuje po dnevnih cenah proti takojšnjemu plačilu 99 3-1

smrekov, jelkov in jelšov les, ako se dostavi v tovarno za sode v Šmarci.

Pozor!

Lepo, snažno 89 6-2

kokošje perje klg. K —44
puranovo perje " " —80
gosje perje, belo " " 2-80
gosje perje sivo " " 1-60
gosji puh (Flaum) " " 12-1

pošilja na vsako postajo ali kolodvor proti povzetju

Franc Podlipnik,

veliki kmetijski trgovec,

Stolni Beligrad (Stuhlweissenburg), Ogersko.

VABILO 103 1-1

na

IV. redni občni zbor

„Hranilnice in posojilnice na Rovih, registrirane zadruge z neomejeno zavezo“

ki se bode vršil

v nedeljo 17. februarja 1901

ob 3. uri popoldne

v posojilničnih prostorih na Rovih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva (računskega pregledovalca).
3. Odobritev letnega računa za l. 1900.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva (računskih pregledovalcev).
6. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi člane

Načelstvo.

V slučaju, da zgoraj sklicani občni zbor ne bi bil ob določeni uri sklepčen, vrši se ob 3.4. uri is i dan na istem prostoru in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, koji bode sklepčen brez ozira na število vdeležencev.

Razprodajalci se sprejemajo.

Patentirane

ročne in nahrbtnne

stroje za žveplenje

proste in dvojnate

patentirane Peronospora-aparate

najnovejšega sestava

brizgalnice za žvepleno-ogljik (injektorji)

zoper fliksero 80 20-2

aparate za streljanje ob hudi uri

Posebne brizgalnice za sadno drevje in vsa druga orodja za sadje- in vinorejo

pošilja po najnižjih tovarniških cenah

IG HELLER, Dunaj II Praterstrasse 49.

Ceniki brezplačno in franko.

Razprodajalci se sprejemajo.

Šivalne stroje

priznana najboljšega izdelka za družine in obrtnike

priporoča 888 25-18

tovarniška zaloga šivalnih strojev

Ivan Jax v Ljubljani, Dunajska cesta 17

Ceniki brezplačno in franko.

Ravno se je izdalo

Hölzlovo zemeljsko oblo.

Priredil prof. Fr. Orožen.

Premier 23 1/2 cm, merilo 1:50,000,000. — Cena z zabojčkom vred K 16.—

To novo slovensko zemeljsko oblo, od visokega o. kr. ministerstva za bogočastje in pouk z odlokom z dne 20. julija 1900, št. 16.616, pripuščeno za učno porabo na občinah ljudskih in meščanskih šolah, moških in ženskih učiteljskih s slovenskim učnim jezikom, podaje pregled vsega zemeljskega površja v političnem kakor tudi v fizikalnem oziru. Na njem niso razvidne samo dežele, reke in politične meje držav, temveč oblo kaže tudi fizikalne razmere, ker je gorovje, z najvažnejšimi vrhovi, označeno z rjavo barvo, reke in jezera kakor morja z modro barvo. Na oblu najdemo tudi oblike rastlinstva (Savane, Llanos, puščave i. t. d.) kakor morske toke; tudi ne pogrešamo dnevne meje. Čeprav je mnogo imen (dežel, držav, polotokov, otokov, gorovij, rek, jezer, mest itd.), je zemeljsko oblo vendar čisto in pregledno, kar se je doseglo, da so se porabile različne barve in ter različne in dobro aranžirane pismenke. Zemeljsko oblo se je priredilo po najnovejšem in najboljšem gradivu.

Dobiva se pri

96 2-1 Ig. pl. Kleinmayer & Fed. Bambergovi knjigotržnici v Ljubljani.

Dunajska borza.

Dne 4. februarja.

Skupni državni dolg v notah	98-45
Skupni državni dolg v srebru	98-35
Avstrijska zlata renta 4%	117-75
Avstrijska krona rent 4%, 200 kron	98-15
Ogerska zlata rent 4%	117-65
Ogerska krona rent 4%, 200	92-93
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	1705-1
Kreditne delnice, 160 gl.	663-1
London vista	240-85
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117-55

Dne 31. januarja.

20 mark	23-52
20 frankov (napoleonov)	19-15
Italijanski bankovci	90-40
C. kr. cekini	11-32
3-2% državne srečke	181-1
5% državne srečke l. 1863, 250 gl.	167-25
Državne srečke l. 1864, 100 gl.	198-1
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95-60
Tisne srečke 4%, 100 gl.	140-1
Dunavske pravne srečke 5%	258-1

Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	106-1
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94-1
Priporitne obveznice državne železnice	42-50
južne železnice 3%	341-50
južne železnice 5%	121-50
dolenjskih železnice 4%	99-50
Kreditne srečke, 100 gl.	387-25
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl.	370-1
Avstrijskega rudnega križa srečke, 10 gl.	47-75
Ogerskega	23-1
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gl.	14-10
Rudolfove srečke, 10 gl.	60-1

Silmove srečke, 40 gl.	180-1
St. Genois srečke, 40 gl.	—1
Waldsteinove srečke, 20 gl.	330-1
Ljubljanske srečke	58-1
Akcijske anglo-avstrijske banke, 200 gl.	268-50
Akcijske Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6205-1
Akcijske tržaškega Lloyd, 500 gl.	820-1
Akcijske južne železnice, 200 gl. st.	108-50
Splošna avstrijska stavbna družba	145-1
Montanska družba avstr. plan.	430-1
Trboveljska premogarska družba, 70 gl.	445-1
Papirnih rubljev 100	253-75

Nakup in prodaja

bankovstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri tveganjih, pri iztrežbanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako tveganje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnica delniška družba

„M E R C U R“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarah, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocga obrestovanja pri popolni varnosti.

naloženih glavnic.